

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iohannis de trithemem abbatis spanhemensis ordinis
sancti benedicti de obseruantia burßfeldensi. liber
lugubris. de statu et ruina monastici ordinis**

Trithemius, Johannes

[Mainz], [nach 11.IV. 1493]

Q[uo]d visitatores ad reformationem ordinis nostri debeant esse solliciti.
Cap[itulum] x.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31359

57
De reformatione
ab abbatibus
incipienda
50

Historia

me infidelis turpe prostibulum. Reformatio autem ab abbatibus incipienda est: et in monachos deinceps continuanda. Nisi enim pastor ad sinceritatem reductus fuerit: omnium sanitas diu non durabit. Vulgo namque dicitur. Dum caput egrotat cetera membra dolent. A capite igitur omnis ornatus corporis inchoandus est. Sunt quidam abbates deformati: qui ad reformationem monachos suos velint compellere: sed ipsi observatione regulari: nec in minimo volunt subiacere: odio habentes in se bonum quod in alijs diligunt: et quod subditos prohibent: pro se facere non erubescunt. Talibus o patres nolite confidere: ipsi sunt enim qui nos confundunt: visitationes spernunt: decreta capitulorum contemnunt. Faciat nos experientia cautos: quos zelus alioquando sine scientia fecit penitentes.

Quod visitatores ad reformationem

ordinis nostri
debeant esse solliciti.

Cap. 8.

Duales visitatores
reformationis

doctrina

cap. 4.

Is autem reformationis maxima: penes industriam visitatorum posita est. Idcirco dicitur in constitutionibus patrum: ut ad visitationis officium viri deputentur idonei: qui verbo et exemplo ad honestatem conversationis visitandos efficaciter possint instruere. Oportet enim visitatorem doctum esse lege divina: oportet sanctum et irreprehensibilem esse vitam: ut verbo dociles: exemplo instruat principes. Nam unum sine altero in rectore animarum non sufficit. Si enim ideota fuerit: quomodo alios informabit? Si conversatio bonae actionis exemplum visitandis non prebuerit: quomodo ad reformationem eos coartabit? Audiet sane obiectum puerum qui dicit. Medice: cura teipsum. Nec immerito. Enimvero qua presumptione duceris o visitator poliloge: ut reformare alios temptes: qui adhuc in deformitate propria iaces? Sordibus viciozum pollutus es: et alios mūdare poteris? Crede mihi non dabit spiritus sanctus virtutem

58.
sermonibus tuis: qui gratiā eius p contrariā vitā offendi-
dis. Laret efficacia sermo in corde auditoris: quē vitus
perat cōuersatio p̄dicantis. Quid dicā: **V**entior nisi cō-
tumaces cōtumax: sepe increpat: turpis turpem infamat
et euasisse se consciūm credit: quasi cōscientia satis nō sit.
Sunt inquā inter eos qui vicia arguūt viciosi: in publi-
co accusatores: in occulto rei, in semetip̄os censores pa-
riter et nocentes. **D**amnāt foris qđ intus operātur: ad-
mittūt libenter: qđ cū adniserint criminātur. **A**udacia
prosus cōuiciosis faciens: et impudentia cōgruens im-
pudicis. **S**epe cupidū increpat auarus: impudicū luxu-
rius: elatum superbus: turpem criminosis. **Q**uid pa-
tres quid putatis: possunt ne inter ip̄os visitatores inue-
niri huiusmodi deceptores. **N**on audeo dicere: experior
tamen. **M**ulti multa dicunt: pauci qđ loquūtur factis
ostendūt. **S**e suosq; reformare nō p̄ualent: et alios ad
obseruantia coartare nituntur. **D**agna dicūt: minima
faciūt. **S**tulta p̄sumptio: que p̄rijs neglectis: rapitur
ad aliena. **Q**ui sibi nō sufficit: cui abūdabit: **Q**ui se suosq;
ad emendationē vite non potest p̄ducere: quando alios
poterit emendare: **H**ec dixerim in eos qui tales sunt: qđ
damnant in alijs quod in se contemnūt emendare. **L**eo-
terum zelosis bonis idoneisq; visitatoribus quales plu-
res nouerim: non velim ad iniuriam quicq; esse dictum.
Clos autē prestantissimi patres qui visitatores habetis
eligere: curate ad id officiū meliores deputare: si mona-
chos ad obseruantia regularem cupitis p̄ducere. **S**um-
ma em̄ regularis discipline apud visitatores est: que cōn-
tinuata crescit: neglecta deficit. **N**empe si visitatores offi-
cium suum diligenter impleuerint: cenobia reformata in
obseruantia regulari conseruabunt: et deformata ad me-
liorem statū facile reducēt. **S**in autē negligentes fuerint
etiā que ab alijs bene inchoata sūt cito destruent. **N**ihil
em̄ sic v̄hitate cōfundit: nihil sic pacem pturbat: nihil sic
ledit charitatem: sicut ignorantia visitatorū. que nō ran-
tione sed voluntate indiscreta feruescit. **E**xperientia nos

hyeronim
lib. 18. 50. folio

mar. 13.

Officiū
visitatorū
quā in r̄mā
m̄

Ignorantia multū
mah̄ facit
A. D.

Imperitia
31

plerumq; edocuit quātas turbacōnes. diffensiones. iras
rixas: oblocutiones: et odia suscitauerint in cōgregacōni
bus monachoz̄ visitatores imperiti: quibus de imperio
totū: de scientia et charitate nihil constat. Sed de hoc
satis dixerim: ne accusare videar eos quos honore pron
sequi ppter officij dignitatem iubemur.

**Quā periculosum sit regimen
animarum**

Cap. xj.

Sap. 5.

animarum

Imperitia

Consideraremus q̄s periculosa res sit regi
men animaz̄: q̄s graue onus cure pastoralis:
q̄s districto examini obnoxiiū: mirū si vnq; in
hac vita cor nostrū de securitate p̄sumeret. Dicit em̄ scri
ptura: quoniā iudiciū durissimū fiet in eos qui presunt.
Nam sicut beatus benedictus p̄testatur in regula p̄ ani
mabus omniū monachoz̄ sibi commissoz̄ abbas deo
redditurus est rationē. Idcirco dicit. Ordinatus abbas
cogitet semp̄ quale onus suscepit: et cui redditurus est ra
tionē villicacōnis sue. Onus certe et graue et periculosū
p̄ animabus multoz̄ rationē reddere: cū vix vnusquisq;
p̄ semetip̄o valeat respondere. Q̄d respondebūt summo
pastori abbates terrenis dediti: q̄ aīas fratrū suoz̄ ma
lo exemplo perimūt: et nec verbo nec ope pascūt. Quid
dicā de quibsdā n̄ri ordinis abbatibus: qui regulam
sancti benedicti quā p̄fiterentur: nec legūt: nec si legāt intel
ligūt. Ventior si non nouit abbates sub n̄ro cap̄lo cō
stitutos: qui tantis ignorātie tenebris inuoluti sunt: vt
minimā sententiā ex regula nō intelligāt. Diuinas scrip
turas nec sciūt nec diligūt: vanitatibz̄ mūdi submersi eua
nescūt: desiderijs carnis nō sp̄ritus inseruiūt. Oportet
abbatem iuxta p̄ceptum legislatoris nostri doctum esse
lege diuina: vt sciat et sit vnde proferat noua et vetera:
castum: sobrium: misericordem: et cetera. Quid isti dis
cent: quid docebūt. quid exhortabūtur. q̄ nihil de scrip
turis sanctis. de regulari disciplina nihil intelligunt.